

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. I. Quinque prima impedimenta exponuntur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

ARTICULUS PRIMUS.

Quinque prima impedimenta exponuntur.

Primum impedimentum prohibens, est Ecclesie vetitum, id est prohibitio facta à superiori Ecclesiastico, de matrimonio contrahendo, quæ potest esse vel generalis & communis omnibus fidelibus, ut prohibitio contrahendi sine præviis denuntiationibus, aut earum dispensatione; vel specialis, ut cum aliquibus in particulari iusta de causa prohibetur matrimonium; puta ad vitandum scandalum, aut aliud grave incommodum; vel quia est suspicio impedimenti, & veritas prius detegenda est; vel quia fit præjudicium tertio; & talis prohibitio potest esse, vel ad tempus tantum, ut in exemplis adductis; vel in perpetuum, ut qui uxoris consanguineam cognovit, prohibetur ab Ecclesia, nullo unquam tempore, etiam defuncta uxore, alteri nubere, cap. 1. *De eo qui cognovit consanguineam uxoris.*

Secundum impedimentum prohibens, est tempus feriatum, id est certum anni tempus, quo Ecclesia matrimonia celebrari vetat, quod ante Tridentinum incipiebat ab Adventu usque post Epiphaniam, à Septuagesima usque ad octavam Paschæ; à diebus Rogationum ad octavam Pentecostes, & tribus hebdomadis ante festivitatem S. Joannis Baptiste, ut ex variis Conciliis & Patribus refert Gratianus 33. qu. 4. ut nempe fideles eo tempore melius se disponerent ad sacramenta confessionis & communionis, quæ ex Concilio Agathensi, tribus hisce festivitatem, Natalis, Paschæ & Pentecostes, fideles obligabant. Sed Tridentinum sess. 24. c. 10. de reformatione matrimonii, illud tempus contraxit aliquantulum, prohibens tantum ne hanc nuptiarum solemniter, ab Adventu usque ad diem Epiphaniæ, & à feria quarta cinerum, usque ad octavam Paschæ includere. Nimirum quia diebus illis Adventus & Quadragesimæ, jejuniis & orationibus vacandum est, abstinendumque à vana lætitiæ signis, quæ in solemnitate nuptiarum adhiberi solent, convivii, tripudii, choræis, & hujusmodi.

His porro diebus non prohibentur, saltem post Tridentinum, matrimonia simpliciter, sed solum cum solemnitate; ut liquet ex verbis ipsius Concilii, quæ sic habent: Ab Adventu Domini nostri Jesu Christi, usque in diem Epiphaniæ, & à feria quarta cinerum, usque in octavam Paschæ inclusive, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus observari sancta Synodus accepit; in aliis vero temporibus nuptias solemniter celebrari permittit. Accedit declaratio Cardinalium Tridentini interpretum, in hæc verba: Quocumque tempore potest matrimonium contrahi coram Parocho: sed nuptiarum solemnitates, convivia, traditio sponsæ ad domum sponsi & carnalis copula, certis temporibus prohibentur. Imo plures existimant, his temporibus, non solum licere matrimonium sine solemnitate contrahere sed etiam illud consummare, saltem si benedictio fuit ante accepta; & ad summum, culpam esse venialem, si nulla subsit consummationis causa. Unde ajunt, Congregationem Cardinalium, dicentem his temporibus carnalem copulam prohiberi, intelligendam esse non de præcepto, sed de consilio, vel juxta antiqua jura, quæ prohibebant his temporibus matrimonium consum-

Tom. V.

A mari. In omnium vero sententia, licet tunc inire sponsalia de futuro, & præmittere denuntiationes, quia hæc nullo textu juris eo tempore prohibentur, & quamvis aliqua jura antiqua id vetarent, contrariâ tamen consuetudine revocata censentur, & à Tridentino non renovantur prohibitiones, nisi circa solemnitatem nuptiarum, ut patet ex verbis paulò ante relatis.

Multi etiam celebres Theologi non improbabili-
4 ter docent, tempore interdicti posse matrimonium contrahi sine solemnitate, cum enim matrimonium (inquiunt) sit res æterna, & ad illud contrahendum homines habeant ab ipsa natura plenum jus, non est præsumendum impedire, nisi in suis decretis de hoc faciat expressam mentionem: unde existimandum non est, quod per solum generale interdictum veli Pontifex matrimonium quoad substantiam prohibere, sed duntaxat quo ad solemnem benedictionem Sacerdotis. Idque confirmant ex cap. *Capellan. de feriis*, ubi Clemens III. ait matrimonium quocumque tempore contrahi posse. Quod Glossa explicat de contradictione matrimonii sine solemnitate. Nec obstat quod tempore interdicti prohibeantur omnia sacramenta, præter Baptismum, Confirmationem, & Pœnitentiam, ac Eucharistiam per modum viatici, ut constat ex cap. *Alma mater de sent.* & excommunic. in 6. cum enim ex aliis juribus, præsertim ex verbis Clementis III. jam relatis, constat, matrimonium non comprehendi sub generali prohibitione sacramentorum, non fuit necessaria specialis exceptio illius, ut non intelligeretur cum reliquis sacramentis prohibitum.

Tertium impedimentum prohibens, est Catechismus, id est cognatio spiritualis nata ex catechizatione seu instructione in fide, quæ fit ante januam Ecclesiæ super baptizandum. Verum licet jure antiquo contraheretur ejusmodi cognatio, & haberetur expresse cap. 2. de cognatione spirituali in 6. idque ex eo quod catechismus sit quædam futuri baptismi professio, ejusque initium, vel etiam quædam regeneratio imperfecta, per fidem, quam protestatur pater pro parvulo; sicut sponsalia sunt quoddam matrimonii initium; & consequenter, sicut in iis contrahitur quidam gradus propinquitatis, ita & in illo contraheretur quædam cognatio spiritualis imperfecta; videtur tamen sublatum tale impedimentum, per Concilium Tridentinum sess. 24. de matrimonio, cap. 2. ubi expresse statuitur, cognationem spirituales non contrahi in baptismo, nisi inter susceptores & baptizatum ipsum, illiusque patrem & matrem, nec non inter baptizantem & baptizatum, baptizati; patrem & matrem, nullamque prius mentionem facit Catechismi, aut tenentis in Catechismo. Quod si non solum per Baptismum, sed etiam per Catechismum, cognatio spiritualis contrahatur, hocque impedimentum non sit per Tridentinum sublatum, ut Navarrus, Valentia, Rebellus, & alii existimant, de illo ut de Baptismo sentiendum est, quoad mensuram graduum; quia perfecta cognatio spiritualis, debet esse regula seu mensura imperfectæ; & ut rectè ait Navarrus in Manuali cap. 22. quoties duo sic se habent, ut unum sit metiens & alterum mensum, lex quæ corrigit & limitat metiens, censetur consequenter corrigere & limitare mensum, si eadem ratio in utroque militet.

Quartum impedimentum est sponsalia, seu promissio futurarum nuptiarum alicui facta; qui

Ffff

capitulum

enim cum aliqua sponsalia contraxit, non potest sine peccato mortali cum alia matrimonium inire, nisi ex iusta causa promissionem alteri factam dissolvat, ut constat ex dictis disp. 3. Nihilominus si matrimonium cum posteriori contrahat, sponsalibus legitimè non solutis, illud validum erit; quia hoc impedimentum non dirimit contractum, sed tantum contrahendum impedit, sicut & alia de quibus nunc agimus.

Quintum est votum simplex Religionis, aut 7 castitatis, aut suscipiendi Ordinem sacrum, aut non ineundi matrimonium; hic enim iure naturali, & ex natura ipsius voti, propter fidem Deo datam, & promissionem illi factam, obligat ad non contrahendum matrimonium, subindeque reddit illud illicitum, non tamen invalidum: Nam ut ait S. Thomas hic quest. 73, art. 1. Votum simplex est tantum promissio: res autem alicui promissa tantum, manet adhuc in dominio promittentis, potestque validè, quamvis illicitè, ab eo donari alteri. Quare votum simplex castitatis, id est promissio Deo facta proprii corporis, ad continentiam servandam, non impedit quin vovens possit validè, sed non licitè, illud tradere uxori per matrimonium.

Si quis autem voto castitatis vel Religionis affectus, spe & pacto futuri conjugii, virginem defloravit, aut honestam aliquam viduam carnaliter cognovit, voto non obstante, tenetur matrimonium cum ea contrahere, posito saltem quod damnum famæ inde emergens non possit aliter reparare; quia necessitas reparandi hoc damnum, prævalet voto ipsi contracto: sicut in casu quo quis vovisset dare centum aureos pauperibus, posteaque debitum iustitiæ contraheret totidem reddendi, ratione mutui, vel iniuste acceptionis, neque posset utriusque obligationi satisfacere, hæc posterior obligatio prævaleret.

Quæres, an qui votum castitatis emisit, possit inire matrimonium, animo non consummandi, sed ingrediendi Religionem?

Respondeo negativè, tum quia decipit sponsam, eique gravem irrogat injuriam, quippe quæ & difficilius alteri nubes, utpote suspecta de carnali copula cum priori conjugio, & cum molestia expectare debet usque ad solemnem conjugis in Religionem professionem, ante quam matrimonium ratum non dissolvitur, tum etiam, quia si ille ad Religionem non admittatur, tenetur redire ad conjugem, cum periculo frangendi votum castitatis.

ARTICULUS II.

Alia septem impedimenta ex crimine proveniente explicantur.

8 **E**xplicatis impedimentis prohibentibus, à crimine independentibus, exponenda sunt quæ à crimine ortum ducunt, quorum primum est incestus, nam licet incestus matrimonium irritet inter eos inter quos commissus est, & inter eorum conanguineos, saltem usque ad secundum gradum, cum quibus per incestuosam copulam affinitas contrahitur, non tamen dirimit, sed solum impedit cum cæteris contrahendum, ut habetur cap. Si quis sponsam 27. quest. 2. cap. Quadam cum fratre viri, cap. Si quis viduam, cap. Concubuit, cap. Qui dormierit. Nihil autem refert, quod ince-

stuosus nondum sit conjugatus, nam quod etiam ante conjugium contrahatur hoc impedimentum, & qui committit incestum, in penam huius criminis, licentiâ ullum contrahendum matrimonium privetur, liquet ex cap. Si quis am duabus, & cap. Si quis cum matre & filia, & cap. Quadam fornicatus est, 34. qu. 1. ubi privatur spe conjugii, qui incestum commiserunt, nullo exitum matrimonio.

Secundum impedimentum à crimine ortum, ducens, est raptus sponsæ alienæ, nam istud etiam crimine est unum ex illis propter quæ iure antiquo interdictum fuit matrimonium, ut constat ex cap. Statutum 27. qu. 2. ubi sic dicitur: Statutum est à sacro conventu (Concilio Tolentani, vel pontifici Rhemensis, ex quo caput illud desumptum est) ut si quis sponsam alterius raperit, postea parum mulietur, & sine spe conjugii remaneat. Novandum verò, non solum raptorem, sed etiam raptam, à raptui consensum præbuerit, incurrere hoc impedimentum, ut colligitur ex verbis illis, quæ ibidem leguntur: Et si raptæ ipsa eadem crimini consentiens non fuerit, licentiâ nubendi alii non negatur. Hæc enim conditio frustra apponeretur, nisi neganda illi esset nubendi licentiâ, posito quod consenserit. Multi verò non improbabili estimant, hæc pœnâ non ligari feminas virorum raptrices, quia iura tantum loquuntur de raptu sponsæ alienæ, neque considerant extra ordinarios casus, qualis est, quod femina virum raptam.

Non placet tamen quod alii asserunt, hoc impedimentum non incurrî per raptum simplicem, nisi accedat copula raptoris cum raptâ. Nam citato canone statutum, nulla sit mentio de copula, sed de raptu duntaxat, ad quem & ad hanc pœnam canonice incurrendam, quatuor præcipue conditiones requiruntur. Primò, ut ad violentiam quæ vel puellæ rapta, vel ejus parentibus aut tutoribus inferatur. Secundo, ut raptus fiat causâ libidinis, siue copula sequatur, siue non, quia ut docet D. Thomas 2. 2. quest. 154, art. 1. raptus propriè est species luxuriæ. Tertiò, ut raptâ abducatur de loco in locum, & ipsius vel parentum potestati extrahatur, per hoc enim differt raptus à stupro, quo puellæ extorquetur copula per vim in eodem loco. Quarto debet esse raptus honestæ mulieris, ut prædictæ pœnæ raptor incurratur. Uade hanc pœnam non incurrunt, qui meretricem, vel quamcumque aliam projecti nominis feminam traducit. Quod tamen aliqui limitant, nisi meretrix sit conjugata, siueque viri non non sit; vel illa per aliquod tempus honestam vitam ducere inciperit. Hoc impedimentum, post Tridentinum, non solum prohibet matrimonium contrahendum, sed etiam dirimit contractum, seu reddit illud invalidum, ut constat hic ex dicendis disputatione sequenti.

Tertium impedimentum ex crimine proveniens, est mors mulieris, id est, uxoris illius, quod si committatur animo ad alias nuptias transiendum, est impedimentum dignum, ut dicemus disputatione sequenti, si verò ex ira, odio, aut vindicta, est tantum impediens, qui enim uxorem interfecit, privatur spe conjugii cap. Interficiam, cap. Quicumque, & cap. Admonet 23. quest. 2. quamvis occidat deprehensam in adulterio; licet enim juxta leges civiles, qui uxorem in adulterio deprehensam, propriâ authoritate interfecit, nulla pœna placeatur: quia tamen peccat mortaliter, à iure canonico imponitur illi pœna, ut ad alias nuptias transire non possit, ut constat ex citato cap.